

CENTER
FOR CONTEMPORARY
ARTS PRAGUE

NA ÚPATÍ ZAHRADY

2. 10. – 24. 11. 2024
v Galerii Kurzor, CSU Praha

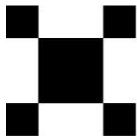
artists: Pavla Dundálková, Zdena Fibichová, Jakub Hájek & František Hanousek, Jaroslav Hladký, Stanislav Judl, Stanislava Karbušická, Josef Mladějovský, Mark Ther, Sofie Tobiášová

kurátor: Marek Meduna
spolupráce: Zuzana Blochová
grafika: Jan Šerých
fotografie: Filip Beránek

Říká se, že umění je zamlženým zrcadlem, ve kterém každý nalezne, co najít chce. Každý rys, každý aspekt je možné natočit tak, aby odpovídal našemu předporozumění, naší víře. Je třeba předpokládat, že žádnou výstavu nelze zkonstruovat. Chcete-li něco skutečného, potřebujete k tomu desetiletí, soumrak, svítání, síť oddenků a drátů, které spojují i dělí. Umělecké dílo je formalizovanou, choulostivou věcí, která stojí vně rozporů teorie, argumentačních faulů i debatních triků, jimiž lze vyhrát tu či onu polemiku.

Vnější členění lidského těla zachovává základní symetrii, avšak uvnitř jsou všechny orgány, které svou aktivní plochu zvětšují různými druhy zvrásnění a závitů, uloženy zcela nesymetricky. Využívají daný prostor beze zbytku, asi jako když se do malého kufru snažíme vměstnat mnoho různých nezbytných věcí. Každá cesta ale vede především skrze čas. Mnohé procesy odehrávající se v těle ke svému naplnění potřebují dostatečnou dobu, a ta je materializována meandry látkové výměny. Vchod se při opuštění galerie mění ve východ, po vyjití kopce je nutné jej sejít. V Rorschachově testu splývá konečník s ústy, vyměšování se stravováním. Obě ruce jsou v zásadě symetrické, ale každá má jiný účel a disponuje jinou sadou dovedností. Stáří lze metaforicky připodobnit k mládí, smrt k narození, ale nevinnost, zkušenost nebo nemohoucnost mají v obou částech lidského života dosti odlišnou vzájemnou proporci. Tvrzení, že cesta vede skrz čas, se opakuje od okamžiku, kdy algoritmus začne předpokládat, které slovo o chvíli později napíše, jakému impulzu podlehnou – až ke generování vylouhovaného průměru zamlženého zrcadla. Převrácené opakování je jedním z tvarů, který se vrací a který je na rozdíl od vnitřních procesů určen především zraku.

Myslíme si, že se otevíráme světu, a platíme za to slepotou vůči věcem blízkým. Nepochopitelné je naše ignorantství, s nímž se rozhodujeme, co se nás týká a co ne. Každý pojem, každý koncept, ba i ten, který říká, že pojmy v sobě zahrnují svůj opak, je typem hledí, kterým lze odstínit další možnosti výkladu. Podobně jako abstrakce umožňuje zbavit se závratí z množství jednotlivostí. Čím umněji je vybudováno prizma okolo například symetrie, tím více se diváci, kteří skrz něj hledí, podobají onomu chlapečkovi, který chce čůráním z balkónu uhasit do oranžova rozpálený kotouč zapadajícího slunce.

CENTER
FOR CONTEMPORARY
ARTS PRAGUE

Slova lze propracovat, roztřepit jejich okraje, vydrolit jádro, pohybovat se na okrajích konvenčně chápaného významu. Na věci lze hledět zpříma i z boku. Je třeba odlišit obrazovou souměrnost od té pojmové, abstraktní. V prvním případě stačí přehnout papír a vystříhnout jakýkoliv tvar, v druhém případě může být prázdná jedné strany díla vyvažována plností strany druhé. Hostinský roznášející pivo je postaven na roveň pohledu na potměšlý úplněk. Za hustými mraky probíhá asymetrický konflikt instinktivních reakcí a výchovou osvojené vytříbenosti.

Předsudek ve smyslu „krásné je dobré“ je jedním ze základních kamenů umění, je hrou s diváckým očekáváním. Je podkladem efektu „oslnění“, kdy nás zaujme něco velmi krásného natolik, že si nevšimneme skrytého hlubokého stínu. Aktéři světa umění však tuto hru nejednou pozměnili: co není krásné, nesvádí k temnotě. Co je vytvořeno s vyšší než malou porcí nešikovnosti, neumí manipulovat a je a priori bez stínu – a tedy dobré. Manipulace s diváckým očekáváním zůstává, metody se však proměňují. Umělcům i kurátorům je proto třeba principiálně nedůvěřovat.

– Marek Meduna